

Viastr, Boston

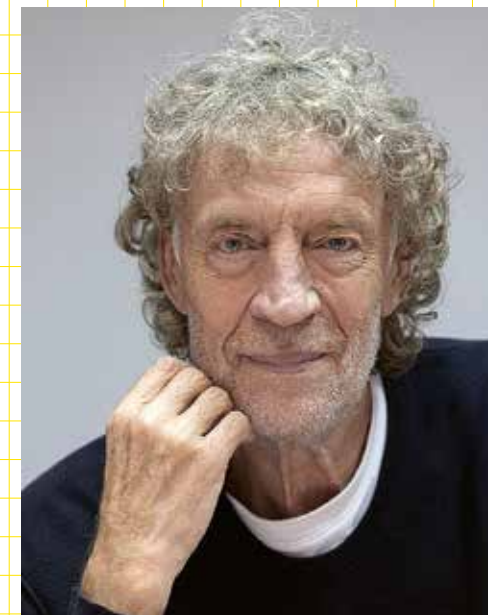

3*22

DANA DRÁBOVÁ
EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ
JIŘÍ PELCL
MC BERNARD

Pojistíme a navíc i opravíme.

V rámci majetkového pojištění vám při škodě na pojištěném majetku zajistíme jeho opravu. Vymalujeme, vyměníme prasklé sklo, odstraníme spadlý strom, nahradíme rozbitý spotřebič...

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Cest k úspěchu může vést více, ale pro mě je nejdůležitější to, co lidé během takové cesty zažívají. Jestli při tom dokážou budovat hezké vztahy, nebo jestli zaměstnance jen někdo vyzdímá a pak odkopne.

Moc dobře pamatuji doby, kdy jsme začínali v totálním mínusu s ruinou pivovaru a maximálně pokaženou pověstí. Když se na to podívám z dnešního pohledu, byl to vražedný mix. Lidé z branže nám předpovídali pár měsíců, ale dnes se dá naopak říct, že jsme si naše sny naplnili, možná přeplnili. Od začátku jsme toužili být úspěšní. Vybudovat značku piva, kterou lidé budou mít rádi, kterou budou obdivovat, která bude kultovní. Po tom všem jsme toužili v době před jednacími lety s úvěrem neuvěřitelných dvaapadesát milionů s pivovarem v zůstatkové hodnotě devět a půl milionu. Bylo to zároveň krásně naivní, protože kdo tehdy věděl, že sláva a peníze nerovná se štěstí?

Naše sny se tedy vlastně přeplnily. Proč? Kde vidím kořeny? Od začátku bylo u velké většiny lidí, se kterými jsme náš sen tvořili, srdce. Bylo a je dodnes. A nám v průběhu těch let došlo, že pokud chceme dosáhnout déletrvajících úspěchů, musíme skutečně stavět na lidech a vztazích mezi nimi. Že musíme vytvořit „rodinu“, skupinu lidí – více přátel než zaměstnanců. Že je třeba, aby vnímali svět podle podobných fair play zásad, aby sdíleli stejné hodnoty. Tak se nám povedlo získat srdcaře, kteří do našeho společného díla vnašejí spoustu své invence, spoustu své

kreativitu, přičemž každý má talent na něco jiného. A naší cestou je využít těch odlišností, těch odlišných talentů a schopností a spojit je do jednoho puzzle, protože tím, že se silné stránky začnou doplňovat, vzniká skutečně silná energie, která směřuje tím správným směrem.

O tom svědčí mimo jiné fakt, že v době, kdy se vše překotně združuje, v hospodách chybí personál, některé z nich se proto zavírají či se omezuje jejich otevírací doba, zaznamenáváme nárůst prodeje sudového piva. Náš poměr prodeje čepovaného piva je nyní zhruba 65 procent, a to v situaci, kdy v rámci celého českého trhu čísla spadla pod třicet procent. Dlouhodobě vyrovnaná kvalita a zajímavá chuť, poctivé služby pro naše zákazníky a reklama ze srdce – to jsou hlavní ingredience našeho koláče. Černobílý spot, který jsme vysílali během covidu: „Svět se zbláznit, držme se!“, byl totiž mnohem víc než reklama, bylo to poselství o podstatě lidství: prostě jeden druhého podržme, obejmeme se.

Chtěl jsem to zmínit, protože jsme nejen moc rádi, že se nám daří to, co děláme, ale také že se nám díky tomu daří rozvíjet místa, jako jsou bary, hospody a restaurace, kde se tradičně lidé mohou potkávat již po staletí a napřímo si spolu promluvit a probrat to důležité i nedůležité. Je to milionkrát cennější než elektronická šifrtka a sociální síť, která nás svou podstatou od sebe spíše vzdaluje.

Budme a mluvmě spolu napřímo a radujme se ze vzájemné blízkosti.

Držme se!

vlastní cestou 3²²

červenec – srpen – září

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz
Magazin Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14184.

obsah

04 – Dana Drábová
rozhovor	26 – Emília Vášáryová
rozhovor
10 – Hlubiny
povídka Anny Fodorové	31 – Proč to děláte
fejton Ondřeje Neffa
14 – Laco Déczi v Humpolci
fotoreportáž	32 – Dawson City: Letní kino
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
17 – Návštěvnícké centrum
novinky z pivovaru	34 – Las Palmas
reportáž
20 – Z pivovaru
novinky z pivovaru	38 – Nové Sady u Písečné
Vysočina a okolí
22 – Útulna ve stodole
lahůdka ze světa architektury	

ilustrace na obálce > Jaromír 99

Velké prázdniny

skončily

říká

Dana Drábová

Evropa si už uvědomuje, že bez jádra to nepůjde.

Růst cen energií je ústřední téma dneška. Co se vlastně stalo?

Svým studentům jsem už před deseti lety začala říkat, že doba levných energií končí, protože do cen nebyly zahrnuty všechny náklady. Myslet si, že dokážeme dlouhodobě vyrábět elektřinu za 30 eur za megawattohodinu, to byla představa, která se nepotkávala s realitou. Že se to objevilo teď jako jeden z doprovodných jevů ukrajinské války, je jen urychlení, jednou by to přišlo stejně. Možná jsme si mohli užívat dalších deset let – ale možná také ne. To už se dnes nedozvíme.

V čem jsme sami sebe obelhávali?

Jelikož do cen nebyly započteny veškeré náklady, byly ceny tak nízké, že se nevyplatilo stavět nové zdroje kromě těch, které byly výrazně dotovány, subvencovány. Což v Evropě byly zejména obnovitelné zdroje. Ale když nezapočteme veškeré náklady, u obnovitelných zdrojů třeba náklady na zálohu, tedy pro chvíli, kdy nesvítl ani nefouká, tak se jednou tyto náklady musí někde zhmotnit. Uhelne elektrárny se zase nevyplatilo stavět i vzhledem k očekávání, že se uhlí budeme muset zbavit kvůli omezování vlivu člověka na klima a kvůli vzrůstající ceně emisních povolenek.

Bylo to politické rozhodnutí?

Ano, ale zároveň společný trh s elektřinou jednoznačně definoval, že se přestávají vyplácet ekonomicky, proto je nikdo nestavěl. Proč také, když je zcela jasné, že by se náklady do nich vložené nikdy nestihly vrátit.

Společný trh je velké téma, pojďme ho rozebrat.

Situace je opravdu složitá: liberalizací vznikl společný energetický trh, což vedlo také k tomu, že se obchodování s elektřinou začalo chovat jako klasická komodita na burze. Deset let jsme si vybírali zisky, které tam teď musíme vrátit.

Česko je čistým vývozcem elektřiny, přes německou burzu jsme ji dlouho výhodně prodávali, ale nyní ji kupujeme zpět za obrovské ceny. Můžete to rozklíčovat, prosím?

Česká republika liberalizovala trh s elektřinou skoro stoprocentně; jsou země typu Slovenska, Maďarska, ale i Francie, které k tomu takhle nepřistoupily. Samozřejmě že neprodáváme na burze všechnu elektřinu, ČEZ má řadu dlouhodobých kontraktů s velkými odběrateli, jimž ji prodává napřímo. Jak ČEZ, tak Ministerstvo průmyslu měly za to, že výhody plně liberalizovaného přístupu převažují nad nevýhodami a náklady. Teď se ukázalo, že to nemusí být vždycky pravda.

Dalo se to čekat?

Obecně se to čekat dalo. Na plně liberalizovaném trhu nemůžete řešit jeho selhání a k selhání trhu evidentně došlo.

Byl tedy přístup ČEZu a státu chybný?

Zpětně viděno ano, ale po bitvě je každý generál. Jeden ze směrů, o kterých se vedou diskuze na evropské úrovni, je proto reforma na trhu s elektřinou.

Když jsme podle vás deset let na systému vydělávali, jak jsme na tom nyní, když část domácností a firem nemá na složenky? Jsme ještě na nule?

Myslím si, že pořád ještě ano. Ale situace je dále specifická v tom, že zejména elektřina je těžko zboží jako každé jiné – některé zboží si můžete odříct, prostě si ho nekoupíte, ale elektřinu aspoň v nějakém množství koupit musíte, bez ní váš svět nebude fungovat. Probíhala spousta diskuzí, jestli je normální komoditou obchodovatelnou na burze a je to tak správně, nebo jde o veřejný statek a stát by se k němu tak měl chovat: tak, jak by se měl chovat třeba k vodě. Vzniknul takový zvláštní slepenec, kdy některé země – příkladem budiž Německo – sice obchodují na trhu s elektřinou, ale zároveň mají spoustu mechanismů, jak si zajistit stabilní dodávky za alespoň rozumnou cenu.

My podobné mechanismy máme?

Nemáme. A vede se velká rozprava o tom, jak například zajistit speciální tarif pro domácnosti v energetické nouzi nebo takzvané kapacitní platby. To znamená, že uhelná či plynová elektrárna dostává nějakou sumu peněz za to, že je připravená se rychle rozjet a dodávat v případě, že se v síti něco stane. Tohle všechno v Německu existuje.

Je to nezbytné pro funkceschopnost státu?

Z technického pohledu určitě. A zejména proto, že ceny jsou pro dobrou třetinu domácností neúnosné.

Proč jsme neviděli, že je elektřina strategická věc? Žili jsme v růžovém snu?

Určitě ano, měli jsme velké prázdniny. Energetických komodit bylo dost, jejich cena byla poměrně rozumná. Ano, po bitvě je každý generál, znovu je to třeba zopakovat. Zároveň existuje jen málo oblastí, kde se tak ostře střetávají zájmy různých skupin. Někdy

Procesy v energetice jsou velmi dlouhé a naše učící se křivka opravdu hodně pomalá.

s nadsázkou říkám, že v energetice je tak přezajmováno, že naplňovat státní energetickou koncepci je skoro nemožné. Mnoho nástrojů, jak přimět hráče na energetickém poli, aby dělali to, co stát považuje za strategické, stát nemá. Hlavně proto, že se z velké části pohybujeme v prostředí soukromých společností.

Je potřeba rychle deliberalizovat trh s energiemi?

Myslím si, že to nepůjde bez dohody na evropské úrovni. A je tu další věc: to, že se pohybujeme na společném trhu s elektřinou, nám také pomáhá zajišťovat stabilitu naší sítě. Klasickým příkladem budiž Ukrajina, která po vypuknutí války musela přejít do takzvaného ostrovního provozu. To znamená přerušit své přeshraniční přenosy z a do Běloruska a z a do Ruska, neboť ještě neměla synchronizováno na Západ – udržet elektrickou síť v rozumném provozu byl

skoro nadlidský úkol, je obdivuhodné, že se jim to podařilo. Když nebudeme na společném trhu, anebo omezíme svůj podíl na něm, také se nám může stát, že až budeme potřebovat, nebude nikdo, kdo by nám pomohl.

Potřebujeme pomoc, jsme-li čistým vývozcem?

Ale tím budeme někdy do roku 2025, pak budou nutné odstavovány uhelné bloky, které už jsou natolik staré, že se nějaký „retrofit“ těžko vyplatí. Komplexní situace, v níž se dnes Evropa z hlediska své energetické bezpečnosti a závislosti nachází, je těžko řešitelná věc.

I proto, že se z energetiky stalo politikum? Viz německý odklon od jádra a i samotný Green Deal...

Nemusí se nám to líbit, ale v dnešním světě není pro politika jiná cesta. Je tu od toho, aby

naplňoval společenskou objednávku, a pokud pětadesát procent německých voličů říká, že se jim jaderné elektrárny oškliví a bojí se jich, nemá politik v Německu jinou cestu.

Německý ministr hospodářství Robert Habeck řekl, že v energetice už nebudou platit žádná tabu. Co tím myslí?

Německo se ústy pana ministra pokusilo říct, že asi bude třeba diskuze o dalším provozu jaderných elektráren. Jenže to narazilo kupodivu ne na jeho mateřskou Stranu zelených, ale na provozovatele stále běžících tří jaderných bloků. Řekli státu: Už jsme s tím nepočítali, nemáme zainvestováno do paliva, nemáme objednáno, nemáme lidi. Ale i kdybyste nám nabídli, že další provoz podpoříte, už vám nevěříme. Pomůžeme vám překonat dvě, tři, čtyři krizové zimy – a vy nám pak řeknete, že už se vám to zase nelíbí? To ne. Bloky odstavíme podle plánu.

Green Deal je nezbytná věc, ale bude strašně bolet. Zvlášť nejmladší členské státy EU.

Zvládne ale Evropa tuto situaci bez jádra?

Ne a uvědomuje si to. Bez jádra můžeme zapomenout na závazky Pařížské dohody i na balíček Fit for 55. A to je právě ono: Green Deal je dobrá myšlenka, ale harmonogram jednotlivých kroků v něm byl příliš ambiciózní a nebral ohled na to, že procesy v energetice jsou pomalé.

Řekla jste, že je Green Deal nezbytný. Opravdu?

Má-li Evropa brát vážně své vlastní závazky ohledně omezování vlivu na klima, lepší plán neexistuje. Navíc se málo mluví o tom, že jeho součástí je i omezování závislosti na fosilních palivech, které Evropa nemá na svém území. Jak vidíme, tahle závislost může vést do opravdu velmi nepříjemných situací. To je možná ještě důležitější důvod pro Green Deal, jeho klíčová myšlenka.

Zároveň jste dodala, že Green Deal bude strašně bolet, zvlášť nejmladší členy EU.

Po nějakou dobu, a nedovedu dohlédnout jejího konce, bude opravdu nejbolestnější, že bohužel domácnosti budou vydávat na energie mnohem větší část svého rozpočtu.

Půjde to ustát bez pomoci států?

To jsou otázky, na které neexistuje dobrá odpověď – bez pomoci to nepůjde, ale kde stát na tu pomoc vezme, aby zároveň mohl naplňovat další priority, zajistit důstojný život seniorům, přijatelnou úroveň zdravotnictví a školství? To bude těžké. Proto říkám, že to bude bolet.

Vidíte aspoň teoretickou cestu, jak tu bolest nějak mírnit?

Vždycky se snažím být realista, ale můj realismus bude tentokrát směřovat k pesimismu: krátkodobě takovou cestu nemáme. Musíme se to snažit přežít.

O jakém časovém horizontu se bavíme?

Pět až deset let. Úplně krátkodobě je klíčové přežít následující dvě zimy a doufat, že nebudou moc tuhé.

Že budou energie extrémně drahé, to víme, budou ale vůbec dostupné?

Zatím to vypadá, že by být měly. Ale svým způsobem jsme Putinovi rukojmí. Jestli ten kohout zavře, jsme v opravdu těžké situaci. Co zbude? Leda kupovat přímotopy, ale elektrárny to dají jen do jisté míry.

Lze spotřebu omezit snížením teploty?

Jeden stupeň dolů znamená šest procent úspory na teple. Ale já tohle nerada dělám, spousta lidí se už teď má hodně co otáčet, aby situaci vůbec zvládli. Pak to jsou hraběcí rady – jak mám někomu říkat, že může ušetřit tím, že bude místo 24 stupňů topit na 20, když už to spousta lidí nespíš dělá a možná má v bytech ještě větší zimu? Vždyť dvacet

DANA DRÁBOVÁ

(*1961)

Jaderná fyzička a politička. Po gymnáziu v Říčanech vystudovala ČVUT, celoživotně se věnuje jaderné energetice a již od roku 1999 je předsedkyní Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Jedna z nejvýraznějších žen v českém veřejném prostoru od začátku války na Ukrajině pravidelně na Twitteru monitoruje situaci kolem tamních jaderných elektráren a její účet nazvaný KeepCalmAndSmile koresponduje s jejím životním přístupem: „Už vím, že rozčilovat se a mračit se ničemu nepomůže.“

až třicet procent lidí v Česku už je ve velmi obtížných poměrech a my je musíme umět vidět, pokud má stát držet pohromadě.

Omlouvám se, zní to už poněkud apokalypticky.

Ale apokalypsa to není a ani nebude. Lidé jsou velmi vynalézaví, inovativní, flexibilní živočišný druh, my si poradíme. Jednoduché to nebude, na druhou stranu nám prospěje si uvědomit, že život není vždycky jednoduchý a hezký. Když je všechno lehce dostupné, přestaneme si toho vážit. Přišla doba, kdy bychom zase měli začít.

Jak by měla energetická bezpečnost Česka vypadat v ideálním případě?

Naše státní energetická koncepce je postavená velmi dobře: na kombinaci jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů s postupně klesajícím doplňkem uhlí či zemního plynu. Ale abyste měli zároveň nízkoemisní energetiku a dostatečnou bezpečnost a spolehlivost dodávek, měl by se součet příspěvku jádra a obnovitelných zdrojů dostat k 80, možná i k 85 procentům poptávky.

Zároveň uvádíte, že když se za patnáct let dostaneme na třiceti procentní podíl z obnovitelných zdrojů, bude to úspěch. A patnáct zim před námi...

Procesy v energetice jsou velmi dlouhé a naše učící se křivka, co se týká přeměny jedné formy energie na druhou, je opravdu

hodně pomalá. Od chvíle, kdy se náš prapraprůdek naučil rozdělovat a udržovat oheň, to k využití průmyslového tepla a spalování fosilních paliv trvalo přes půl milionu let. Díky tomu začaly těžkou práci odvádět stroje a inovační potenciál člověka mohl být využíván s daleko větší intenzitou než před průmyslovou revolucí: v řadě oblastí se znalostní a technologický posun velmi zrychlil, ale v energetice nic moc.

Ještě k obnovitelným zdrojům – jak si poradí Česko, země bez pobřeží, horských řek či trvalého slunečního svitu?

Pořád nějaký prostor máme, Ministerstvo průmyslu má v rámci Národního plánu obnovy ambici nazvanou 150 tisíc slunečních střeš pro rodinné domy. Bylo by to fajn. Zase to zní cynicky, ale lepší mít elektřinu aspoň někdy než vůbec. Je to bezvadný plán až na to, že nikdo neví, kdo to bude vyrábět, kdo to bude montovat, kde se seženou všechny potřebné materiály.

A kdo to zaplatí. Soláry či tepelná čerpadla nejsou vůbec levná věc.

Jsou velmi drahé a nehodí se na každý dům, spíš na novostavby nebo na domy, kde plánujete opravdu důkladnou rekonstrukci. A drahé budou pořád, bez výrazné dotace si to valná část lidí nebude moci dovolit. Kdo si může dovolit stavět nový dům, 600 tisíc za solár s baterií přijde, protože si

spočítá, že při očekávaných cenách to má dnes do deseti let zpátky. Ale ne každý má tu počáteční sumu.

Na co tedy vsadit? Na nové jaderné bloky?

„Dukovanská pětka“ jen nahradí dva stávající bloky Dukovan, které někdy okolo roku 2040 až 2045 budou muset být odstaveny, což nám potenciál jádra nijak zvlášť nerozšiřuje, prostě to bude jádro za jádro. Bude třeba uvažovat i o tom, kde vezmeme peníze na další jaderný blok: velká nevýhoda jádra je, že do začátku potřebuje opravdu velkou sumu peněz s dlouhou návratností, proto se vedou debaty ohledně toho, zda se vyplatí, či ne. Druhá věc je urychlení nasazení menších reaktorů.

To je reálná varianta?

Ano, všechny velké reaktory byly jednou malé. Jenže čím větší instalovaný výkon, tím menší cena na jednotku, velké reaktory jádro zlevňovaly. S válkou na Ukrajině bohužel souvisí další věc, ač zní znovu cynicky: každá válka je vždycky velký modernizační impulz. Spousta záležitostí, o nichž jsme vedli akademické debaty a dlouze o nich diskutovali, se opravdu urychlí. Zrovna u malých reaktorů vidím, že se velmi zintenzivňují snahy o to, aby byly k dispozici na komerční bázi do deseti let.

ANNA FODOROVÁ

Hlubiny

Můj život? Myslíte dotedka?

Aha, něco se o mně dozvědět. Je mi třicet dva let a v Anglii už žiju patnáct let.

Ano, v osmnácti, hned jak to šlo, hned po maturitě. Ale paní doktorco, vykládat vám o svém životě se mi zdá být ztráta času. Vždyť ten už znám, jsem na něj přímo odborník. Vás jsem vyhledala, protože se mi něco přihodilo. Něco příšerného. Něco, co nemůžu nikomu jinému říct.

Proč zrovna vám? No kvůli vaší profesi, jste přece doktorka.

Aha, nejste. To nevádí.

Ale jak vám mám tedy říkat?

Milena? Já vím, že je to tu běžné, ale jestli vám to nebude vadit, budu vám radši říkat paní McDermott. Jak jste se jmenovala předtím, nevím, ale hádám, že jste si vzala Angličana. Pardon, asi Skota. A kolik to jedno sezení u vás vlastně stojí?

Sedmdesát liber za hodinu? To je tedy opravdu paleta, na takovou sumu makám půl dne. Zatímco u vás už každá minuta stojí libru šestnáct.

Ano, vždycky jsem měla mozek na čísla.

Jo takhle, vaše hodina je jen padesát minut. Takže to vyjde na... libru čtyřicet za minutu. A to vás vidím jen na obrazovce.

Jasně, tahle doba. Chápu. Ale hledala jsem psychologa, který mluví česky, ne že by mi angličtina dělala potíže, jinak bych tu nemohla existovat.

Aha, vy jste psychoterapeutka. Tím líp. A na vaší fotce na webu jsem viděla, že jste... prostě jiná věková skupina. Tuším, že zde už asi žijete dlouho.

No, třeba podle té přeplněné knihovny za vámi.

Co mě napadlo? Že toho už určitě hodně víte. Jinak já žádnou

pomoc od nikoho nečekám, já si se vším poradím sama.

Ano. Už odjakživa. Tedy až doteď, kdy mi kamarádka dohodila ten svůj džob. Lucka se tu totiž mírně složila. Kvůli nějakému chlapci s toulavým okem, jak se tomu tady vtipně říká. Vrátila se do Čech a teď tam také k někomu chodí. Ale ta její jí nad břichem houpá kyvadlem a vykládá jí ze škrálopů na mléce. Tak na to já nevěřím.

Na co věřím? Spíš na vnitřní zkoumání, co si člověk představuje a proč. Teď si ale všímám, že mi už utekly skoro čtyři libry dvacet, já totiž počítám každou penny. Takže... byla jsem v tom džobu přes půl roku a nejdřív vše dobře klapalo. Předtím jsem dělala v domovech seniorů, kde mě stále někdo komandoval – teď je musíš dát odpočívat, teď posadit před televizi, teď zapojit do tvořivých skupinek, takhle jo, takhle ne, samé příkazy, něco jako mamka – s téma holkama se můžeš bavit, s téma ne, kam to jdeš, jak to vypadáš, nebuď drzá, já toho dábla z tebe vyženu. Tloukla mě, čím mohla, a když mě netloukla ona, otloukal mě

brácha. Když neměla nic při ruce, tak mě nacpala do skříně, abych ji nerušila.

No, já a ten můj ďábel. Ale já jsem ani necekla. Zafala jsem zuby a žádnou slzu na mně nikdy nikdo neviděl. A tak je to dodnes.

Táta? Tomu to bylo jedno, jen když měl pivo.

Jak jsem se cítila. Ne moc happy, to si paní McDermott asi umíte představit. Ale zároveň jsem stále doufala, že se jí nějak zavděčím. Až mně kolem patnácti došlo, že se jí do toho jejího srdce nikdy nezavrtám. Že už ho zabral brácha a pro mě už tam není místo. Párkrát mi to i sama řekla. Jako že to musím chápat, brácha tu byl první, bráchu chtěli a já jsem byla omyl.

Ano, omyl, právě takhle to řekla. Ale to už zabíháme jinam. Ten nový džob byl dobře placený, ale náročný. Mimo Londýn, jelo se tam vlakem. Pohovor jsem měla před tím přes Zoom – pěstěný pár, on fešák s tmavým vousem, ona blondýna, ale odbarvená, pusy vyplněnou, řasy nastavené, to já poznám. Měla jsem pocit, že snad ani nejsou v Anglii, možná v Singapuru. Nebo v Dubaji. Na stanici na mě čekal taxík. Už se stmívalo, ulice jak tunel pod stromy, hustá mlha, nevěděla jsem, kam mě veze. Najednou zastavil, že jsme jako tam. U brány byla skřínka, kde jsem vytukala kód, co mně poslali, brána se otevřela, já vešla, a zase se za mnou zavřela. Přede mnou nebylo v mlze nic vidět, jen nějaká příjezdová cesta a za ní tmavý dům. Ale jak jsem se přiblížila, najednou se rozsvítila venkovní světla a stromy a keře jako by obžily. Jako v divadle, jen hudba chyběla. U vstupních dveří schránka a zase kód o pár čísel delší než ten první. A vevnitř klíč. V hale jsem si navlíkla na obličej

roušku, to jsem měla nařízené kvůli pandemii, bez roušky jen když budu sama v kuchyni nebo v koupelně nebo v posteli. Chvilí mi trvalo najít vypínač, zatímco kolem mě blikala nejrůznější světýlka – od poplašného zařízení, od termostatu, od ledničky, od pračky, od myčky.

Máte pravdu, paní McDermott, detaily mě baví. Říká se, že ďábel je ukrytý v detailu, ale já preferuju to původní rčení.

Aha, vy ho neznáte. No, něco jako... jako že Bůh je v detailech. Takže nejdřív jsem prozkoumala všechny pokoje v přízemí, byly tam čtyři a dvě koupelny, kde to blikalo hlavně u záchodu s ohřívaným sedátkem a horkým vzduchem a snad i masáží, jinak nikde nikdo. Jasmínu jsem našla v prvním patře. Ležela na lůžku, hlavu měla holou po chemoterapii, kůži zašedlou a zírala do tmy jak nějaká ještěrka, kolem ní samé sklo jak v akváriu. Určitě jste, paní McDermott, v televizi viděla, jak je naše planeta pokrytá modrými moři plnými životy. Ale když se spustíte až do hlubin, tedy úplně na dno, kam je obtížné se dostat, tam je mrtvo. Tam je chlad. Člověk si umí těžko představit, že tam ještě něco přežívá. Tak nějak mi to přišlo u té Jasmíny. Když jsem ji oslovila, nic neřekla, přes mou masku snad ani nepoznala, že nejsem ta moje kamarádka. A tak to celé začalo – týden tam a týden volna, kdy mě vystřídala rumunská kolegyňka, většinou jsme se ani nepotkaly, všechno jsme zapisovaly do knihy – kolik Jasmína snědla, kolik vypila, kolik vyčůrala, kolikrát otevřela střevo, jak tady řkají, kdy jsme podávaly léky atd. Jasmína mlčela a jen očima dávala pokyny. Byl na nás pohled – já zakuklená v roušce, ona ustrnulá a po celém domě kamery. Může se vám to zdát divný, ale mně ten režim vyhovoval. Přesně tak. Nikdo o mně nerozhodoval. Ale ještě k těm hlubinám, teď myslím k těm vnitřním. Jak na mě, paní McDermott, tak upřeně hledíte, zdá se mi, že do mě vidíte. Možná že dokonce vidíte, co ani já sama nevidím. Předpokládám, že jste na to studovala léta, stálo vás to hromadu peněz a ty začátky jste tady asi taky neměla lehké. Ale umím si představit, že jste někdo, kdo když si něco zamane, tak se do toho zakousne. Podle čeho? Možná podle těch dvou brázd mezi vašim obočím, přesně takové má moje mamka. I když ta, na rozdíl od vás, to i přes svou urputnost nikam nedotáhla. A ani ode mě nic nečekala. Od omylu totiž nikdo nic nečeká.

Jestli doufám, že pro vás také nejsem omyl? To mě tedy skutečně nenapadlo, spíš jestli vám nejsem nesympatická.

Ani nevím. Třeba že stále melu o těch penězích. Ale vy mě do skříně nezavřete, že ne, paní McDermott?

Vidíte, teď se usmíváte a rýhy jsou pryč. Ale kdo může chodit kolem a pořádk se křenit, že? Víte, mít něco do čeho se zakousnout je pro mě to hlavní. Jsem akční typ a nesnáším, když lidi jen mluví, jen bla, bla, bla, jak to řekla na tom kongresu ta švédská Greta. Všichni samé řeči, zatímco korálové útesy odumírají.

Ano, musím mít cíl. To jste správně vyznamenala.

Můj cíl? Mám naplánovanou takovou osobní pětilátku, vy si to asi ještě pamatujete z předešlých dob. První fáze rok zvenčí, z toho zbývá už málo, jen brada a pak ta údržba. A potom čtyři roky zevnitř, to bude větší záber. Ale nejedná se jen o self-improvement, mě zajímá totální rekonstrukce. Něco jako sebe-stvoření. Viděla jsem na youtube klip o nějaké umělkyni, co si nechala dělat kosmetické zákroky před obecenstvem. Ji ale nezajímala krása, ji zajímalo vymýtit každou stopu po těch, z kterých vzešla. Vlastnit sama sebe, rozumíte mi? Dokonce si nechala vymodelovat dva růžky na čele.

Ano, dva malé rohy pod kůži, to mně tedy vyrazilo dech. Takovou odvalu nemám. Ale zpátky k té Jasmíně – ve dne jsem měla kolem ní co dělat, jelikož byla nehybná, ale v noci jsem si hověla v kvalitním ložním prádle, za sklem osvětlená zahrada, jakoby zamrzlá, jen občas se tam mihlo něco živého, nějaké noční zvířátko nebo liška. A já poslouchala Jasmínu, jak tam nahoře dýchá – měla jsem na to takový spíkr s mikrofonem – a plánovala svou přestavbu. Párkrát jsem jí slyšela, jak tam sténá. A jednou jsem zaslechla pár vzlyků. Uvažovala jsem, jestli nemám jít za ní. Ale nakonec jsem tam nešla.

Ne, neměla jsem strach, jen jsem to neměla v pracovním popisu. Její syn a manželka se s ní každou sobotu ráno bavili přes počítač. Ale mluvili jen oni, zatímco Jasmína jako kdyby byla němá. Peníze mi posílali do banky každý týden, nikdy se neopozdili.

Kolik mi platili? Proč vás to zajímá? Anebo taky máte někoho, o koho se musíte postarat? Jak to ale odhaduju, vy už, paní McDermott, asi rodiče nemáte. Nebo ano?

Aha, vy že o sobě nebudete mluvit. Rozumím. Že jste tady výhradně jen a jen pro mě?

Teď vidím, že čekáte, že vám řeknu, proč jsem se odmlčela, když u vás se i za mlčení platí. Ale víte, paní McDermott, jak jste se zmínila o tom, že jste tady výhradně jen a jen pro mě, ve mně jako by něco ruplo. Jako když praskne balon.

Tady. V hrudi. No nic, už je to pryč. Teď zpátky k penězům. Platili mi sedm set liber za týden, to je, co by u vás stálo deset vašich padesátiminutových hodin. Plus dopravu. Plus jídlo, ale to je jiná kapitola. Když jsem večer dala Jasmínu spát, zapnula pračku a myčku a uklidila, měla jsem čas, abych si všechno na další týden zorganizovala. Začala jsem od vlasů. Doma mně vždycky mamka přejížděla můj ubohý porost na hlavě a krk takovým strojkem a já si nehtama ryla dlaně. Strašně jsem to nenáviděla, ale nikdy ze mě nedostala žádný zvuk, to jsem si nechala až na potom. Až u zrcadla. Takže ty bohatě vlnité kadeře, co tu vidíte, paní McDermott, nejsou moje pravé vlasy, ale mikro přitavené prodlužovačky. Ale lidské, vydrží až čtyři měsíce. Pak přišlo na řadu obočí. Ale ještě před tím ty brázdy na čele, jak jsem se o nich zmínila. Dělá se to takovou injekcí s hyaluronickou kyselinou, praskla na to má první výplata. No a pak to obočí, ale to se dá našťest lehce změnit střížením, co má dvanáct jehel. Každé říznutí se naplní barvivem, přesně jak už to tetovali ve starém Egyptě. A když to chcete víc věrohodné, tak si připlatíte za stínování, ani to moc nebolí.

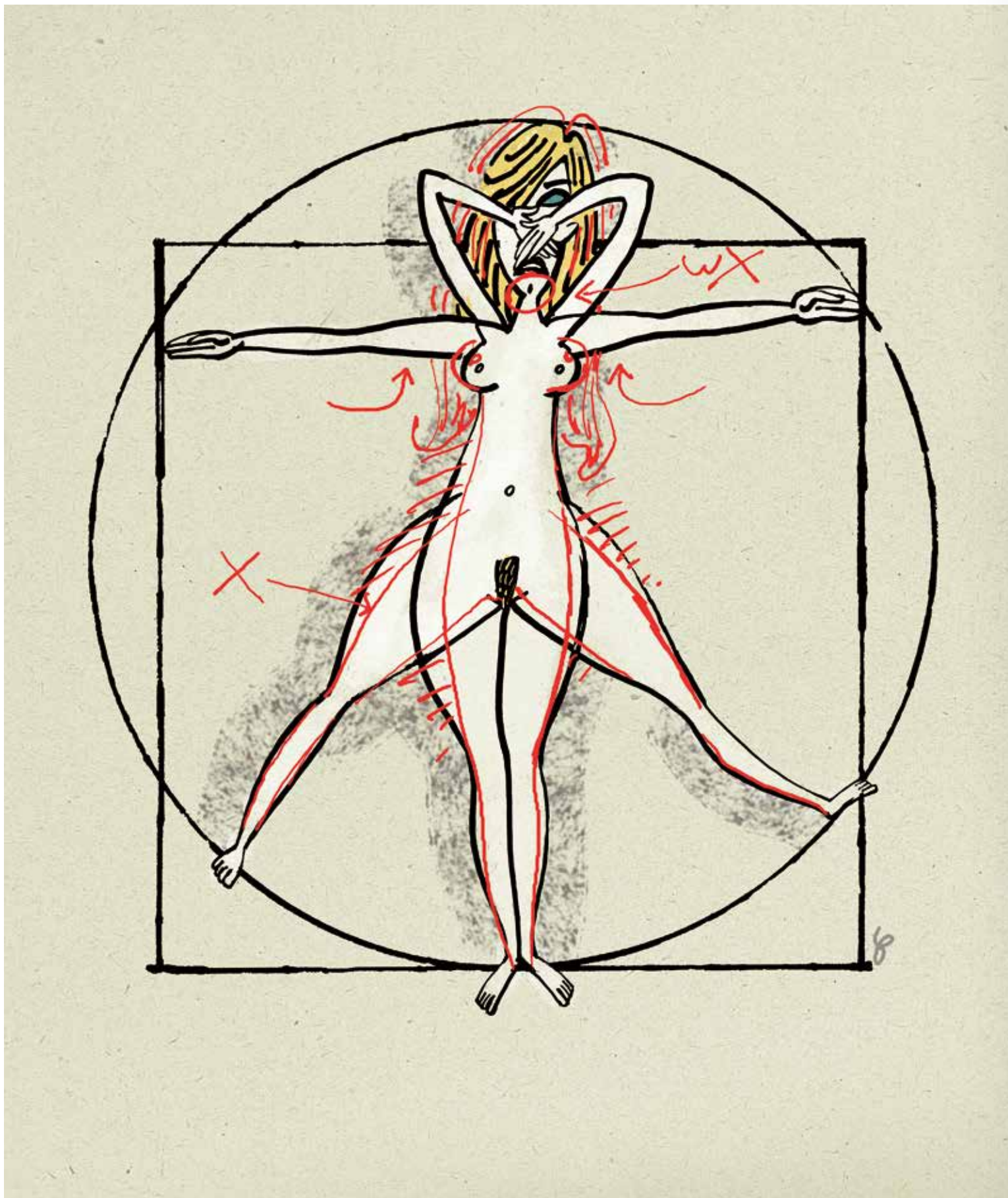
Ne, neudivuje mě, že o těchto věcech nic nevíte, vy už to s tím, jak jste, paní McDermott, asi vydržíte, že ano. I když, možná kdybyste si nechala něco udělat s tím krkem, ještě by to třeba za to stálo. Ale počítám, že pan McDermott vás má rád tak, jak jste, máte hezké manželství, nikdo nikoho netluče a děti jsou už dospělé. Také bych chtěla být ve vaší rodině.

Jasně. Vždyť já přece vím, paní McDermott, že nejste moje mamka a pan McDermott můj táta, je to jen taková moje pitomá fantazie. Nesmíte to brát vážně.

Aha, vy to berete vážně.

Jako že si vás idealizuju? A zase, proč ne. Možná, že to potřebuju.

Třeba abych neztratila na to všechno odvalu. Mé týdny volna v Londýně byly pěkně napěchované a co jsem u Jasmíny vydělala, jsem vrazila do své proměny, zbývalo ještě nastavit řasy, když už jsem byla u toho, to zas tolik nestojí. Pak tváře, což je podobný

proces jako s tím čelem. A změnit bradu, svou bradu nemůžu ani vidět.

Copak jste si nevšimla, jak trčí hnusně dopředu? A ten dolík v ní, jak dvě půlky, víte od čeho, celý táta. No a ještě ty mamčiny hýždě. I když s hýžděmi to bude nákladný.

Řezat? To ne, stačí jen přimrazit na minus deset, tukové buňky odumřou, tělo je vstřebá a za pár týdnů jsou pryč. Já mám, paní McDermott, takový sen – jdu po ulici u nás u Budějovického náměstí, zdálky je vidím, ale pokračuju a oni kolem mě projdou, mamka, hýždě se kolem ní vlní, a vedle ní táta s tou jeho bradou. A ani jeden mě nepozná.

Ne. Rozhodně žádný smutek, ani záchvěv.

Co cítím? Vítězství. Jestli já jsem omyl, oni jsou pro mě taky omyl. Ale jak to máme s časem? Už jen sedmnáct minut a ještě jsem se k tomu, proč tu jsem, nedostala.

Aha. Vy myslíte, že naschvál zabíhám jinam, abych se tomu vyhnula. Třeba na tom něco je, ale má to co dělat s tou Jasmínou. Šlo to s ní z kopce – mlčela, nejedla, bála jsem se, že umře, ještě než tu první fázi stihnu. Ti její si ničeho nevšimli, hlavně že to se mnou a Rumunkou klapalo. S jídlem byl ale problém, dováželi tam všechno hotové, exkluzivní věci jako beef bourguignon, mushrooms stroganoff, Madeira chicken, jen to roztavit v mikrovlnce. Ale když jsem se to snažila do Jasmíny vpravit, ruku mi odstrkovala. A pak jednou z ničeho nic se u oběda nechala slyšet, že už těch blivajzů má po krk. Tedy ona použila trefnější výraz. Takže hurá, aspoň že promluvila. Abych byla upřímná, paní McDermott, já jsem s tím jídlem měla také potíže. A nevím jak, ale Jasmína vyčuchala, že si tam dole vyrábím svoje z toho, co si přivezu. Nic složitějšího, kousek masa na pánvičce nebo jen vajíčka na cibulce a sem tam něco sladkého. Ale co teď? Nezbylo mi, než se o mé zásoby podělit. Jedly jsme sice dál odděleně, jak jsme to měly nařízené, ale víte co? Už jsem ji ani nemusila krmit. Jak to bylo s Rumunkou, nevím. Ale když jsem tam byla já, zvířena v zahradě baštila gurmánské pokrmy a Jasmína baštila moje a celá jako by obživla – na hlavě jí začal růst ježek i jazyk se jí rozvázal. Jako co jsem zač, odkud jsem a co dělám, když jsem v Londýně. Zrovna jsem si nechala předělat pusku, ne abych vypadala jako kapr, jak je to teď in, ale abych se zbavila toho rodinného úšklebku. Jasmínu to

moc zajímalo a začala na mě naléhat. Stáhni tu roušku, žadonila. Ukaž se mi. Chci tě vidět. Aspoň na chvíli. Ale já se bála, v jejím stavu něco chytit by asi nedopadlo dobře. To už jsem se ale dopracovala na počátek mé druhé fáze, té hloubkové, jak jsem se o ní zmínila.

Jak jste to uhádla, paní McDermotte? Ano, zapsala jsem se v Londýně na kurz.

Co budu studovat? Nemám v tom ještě úplně jasno, je to zatím jen večerní příprava. Ale něco v podobném směru jako vy. Něco, co ze mě udělá lepšího člověka.

No, asi někoho, kdo nemyslí jen na sebe. Mimochodem, nic mi do toho není, ale možná že byste si, paní McDermott, měla dát pozor na játra. Jestli to na obrazovce správně vidím, jste kolem očí malinko nažloutlá. Stačí na to

B-komplex a vitamín D, Jasmíně jsem je taky koupila a hematomy na nohách se jí rychle zlepšily. Mezitím jsem si ale našla nové zaměstnání – recepční na soukromé londýnské klinice. U Jasmínina syna jsem dala výpověď. Ale Jasmíně jsem zatím nic neřekla.

No právě. Obávala jsem se její reakce. Přišel můj poslední týden a ona zase žadonila – stáhni roušku. Prosím, prosím, chci vidět, jak vypadáš. Všimla jsem si, že u ní v koupelně bylo slepé místo, do kterého kamera nedosáhla. Řekla jsem si – risknu to. Posadila jsem Jasmínu na židli, odvezla ji do toho rohu a stáhla roušku. Bylo tam trochu přítmí, ale radši jsem nerozsvítila.

Víte, paní McDermott, někdy po ránu když už nemůžu spát, dám si ve tmě ruku pod tvář, abych cítila to teplo, a představuju si, že je to dlaň někoho jiného, že mě tam takhle někdo drží.

A najednou tu byla ruka Jasmíny. Šmejdila mi v tom šeru prsty po obličejí. Po mém novém čele a nových tvářích a po mé staré bradě a přitom mumlala – jseš moje krásná luna. Můj měsíc. Moje gazela. Zopakovaly jsme to pak ten týden ještě párkrát, to hlazení a šeptání. Moje chyba, neměla jsem na to přistoupit. Pak přišel čas, abych odjela. Abych Jasmíně vysvětlila, že už nepřijdu.

Ona? Ona řekla, vezmi mě s sebou.

Jasně. Smysl to nedávalo, ale řekla to. Já jí řekla, že nemůžu, protože budu studovat, a ona už nepromluvila. A když jsem se s ní přišla rozloučit, odvrátila hlavu.

A já? No, co já? Vrátila jsem se do Londýna. Byla jsem zde sotva dva týdny a najednou mi volá ta Rumunka. Že hledá nové místo, jestli o něčem nevím. A já jako proč? A ona na to: Oh my God! Oni ti to neřekli? A já – co? A ona – přece že chudák Jasmína, že... Promiňte, paní McDermott, musím si trochu odkašlat, už na mě pár dní něco leze.

Ano. Bylo to to první, co mě napadlo. Ale já jsem, paní McDermott, Jasmínu nenakazila, stalo se něco horšího. Mnohem horšího. Jasmína si do krku vysypala tubičku pilulek.

Ano. Bohužel. A je to moje vina. Co na tom nechápete? Copak nevidíte, že oni doma měli nakonec pravdu? Jsem chodící omyl. Zrůda, co ji zabila.

Ježíšmarjá, paní McDermott... Paní Mileno! Teď nevím, co se děje, jsem zmatená. Prosím vás, proč mlčíte? Udělalo se vám snad špatně?

Už je to lepší? Možná že na vás taky něco leze, neměly bychom teď radši skončit? Ale vidím, že máte kolem brýlí mokro. A právě vám ukápla slza. Vy paní Mileno... vy pláčete? To byste snad neměla.

Myslím vzhledem k vaší profesi. Ale asi vás to taky vzalo.

No přeci ta nebohá Jasmína.

Jo tak. Ale... kdo teda?

Vážně? To si o mně, paní McDermott, fakt myslíte? Teď ale nevím, co mám na to říct. Vy jste mě tedy překvapila, teď se zas musím vysmrkat já.

No... a najednou mi to tu ukazuje, že jsme to přetáhly o dvě minuty. Takže hned po tom, co kliknem na END a zmizíme, poukážu na vaše konto sedmdesát dva liber osmdesát, přistane vám to dva obratem.

Děkuju. A vy, paní... Vy, Mileno, vy se taky držte. A teď už klikám.

LACO DÉCZI V HUMPOLCI

Rodinný pivovar Bernard uspořádal ve spolupráci s městem Humpolec benefiční koncert Laca Décziho. Výtěžek 155 tisíc korun věnoval Domáci hospicové péči Iris.

Není pec jako pec ...

GASTRO MACH
Podporujeme Váš úspěch

z pivovaru

Návštěvnické centrum Bernard

Otevřeno!

Dominantou Návštěvnického centra Bernard je pivovarská rozhledna, která je veřejnosti otevřena denně mimo neděle a svátky: po–pá 9–17, so 9–13.

Dominantou recepcce je světelný nápis s logem Bernard, který je vyskládaný z 2.322 pivních lahví.

Návštěvnické centrum Bernard se nachází v areálu stávajícího pivovaru, vchod je z ulice Jihlavská. Součástí je i prodejna, kde naleznete vedle piva také suvenýry na památku. Do Pivnice Na Štokách pro individuální návštěvy i do Sládkova sálu pro větší organizované skupiny se vejde po stovce lidí. Moderně vybavený kinosál pro 63 lidí je jediným místem, kde můžete vidět nový film o příběhu značky Bernard a jeho majitelích. Hned vedle je expozice pivovaru s pozoruhodným, do posledního detailu propracovaným 3D modelem pivovaru. Z Pivnice Na Štokách, zejména z její terasy s celoročním provozem, je krásný výhled na pivovar a na město Humpolec. Pokud navštívíte rozhlednu, postavenou kolem funkčního pivovarského komína, z jejího ochozu ve výšce 33 metrů budete vidět ještě dál, třeba na hrad Lipnici či na zříceninu hradu Orlík. Výhled po vystoupení všech 189 schodů stojí za to. V návštěvnickém centru našly práci téměř čtyři desítky lidí. Více informací najdete na www.navstivtebernard.cz.

V přízemí se kromě recepcce nachází také obchod se suvenýry a dárkovými předměty. Zakoupit lze například mikiny, trička, bundy, cyklošaty, knihu, rámečky pod SPZ, sklenice a další.

V expozici ve druhém patře návštěvnického centra se nachází 3D model pivovaru, který návštěvníky ohromí svým detailním zpracováním.

V expozici se návštěvníci dozví například nejen to, jaké jsou hodnoty pivovaru, ale také jaká piva vyrábí a kolik každé z nich získalo ocenění.

Nejvyšší čtvrté patro, s překrásným výhledem na město i na pivovar, patří Pivnici Na Štokách, která má kapacitu 100 osob.

Autorkou interiérů návštěvnického centra je Barbara Bencová, které se podařilo sjednotit všechna patra do jednotného stylu, přičemž každé patro je svým způsobem originální.

Nejen o historii pivovaru je expozice. Na vlastní čich zde mohou návštěvníci okusit vůni chmele, prohlédnout si kvasnice a nebo různé druhy sladů, které k výrobě používáme.

Součástí každé prohlídky pivovaru je promítnutí 18 minutového filmu o značce Bernard v kinosále. Film je dílem režiséra Jiřího Mádl. Kinosál má kapacitu 63 osob a slouží nejen pro prohlídky, ale bude využíván i pro pořádání besed, talk show a dalších akcí.

Dominantou Pivnice Na Štokách jsou čtyři měděné tanky na pivo. Pivnice je také jediným místem, kde si návštěvníci mohou pochutnat na tankovém Bernardu, nikde jinde v republice toto není možné.

Mezanin nabízí dalších 30 míst pro menší oslavy, firemní porady nebo školení. Je zde výhled na pec Woodstone, která slouží nejen k pečení masa, ale také třeba domácího chleba.

Třetí patro návštěvnického centra náleží Sládkově sálu, který má kapacitu 100 osob a díky mobilním posuvným příčkám je multifunkčním prostorem, který lze využívat i na několik akcí zároveň.

Sládkův sál může hostit firemní akce, večírky, svatbu nebo třeba školu čepování piva. Při prohlídkách pivovaru se zde odehrává také degustace piva.

Pivovarská rozhledna kolem funkčního komína nabízí překrásný výhled na město Humpolec a okolní krajinu. Vyšlápnout všech 189 schodů za to určitě stojí. Vstup na rozhlednu je samoobslužný díky pokladně přímo pod ní.

Pivovarské kuchyni, která ladí s naším pivem, vévodí zkušený šéfkuchař Petr Šalplachta. Na talíři nenajdete suroviny, které procestovaly půl světa, ale pouze ty, co vyrostly v blízkém okolí.

Bernard Fest

BERNARD FEST

foto Josef Čech

Dva roky čekání na odkládaný Bernard Fest návštěvníci vynahradili fantastickou atmosférou. Děkujeme za krásný víkend. A těšíme se na viděnou a na slyšenou opět za rok, 23. a 24.6. 2023.

Na mezinárodní degustační soutěži Concours International de Lyon jsme získali tři medaile. Zlatou medaili má Bernard Bohemian Ale a IPA. Stříbro Sváteční ležák.

Rodinný pivovar Bernard pokračuje s Pivní pálenkou. Uvedli jsme do prodeje již její třetí ročník. Tentokrát je pálenka vyrobena z lahodného speciálu Bernard Bohemian Ale.

V Chrámčích už letos vzniklo tisíc litrů Pivní pálenky, která zůstala ve sklepě lihovaru uložená v sudech z amerického dubu. V těch budou, zatím neznámo, jak dlouhou dobu, zrát. Na tomtéž místě bude v sudech od amerického bourbonu nejméně tři roky zrát i první šarže Whisky Bernard.

Na degustační soutěži Zlatý pohár PIVEX bylo pivo Bernard úspěšné hned čtyřikrát. První místo získal Bernard Černý ležák 12°, druhé místo braly Bernard světlé výčepní 10° sudové a Bernard s čistou hlavou světlé. Na 3. místě se umístila Bernard 10° kvasnicová.

Pivní pálenka Bernard získala stříbrnou medaili, tentokrát v soutěži London Spirit Competition v kategorii Other Spirits.

Marián Dvořák z Humpolce zachránil život mladému muži, který zkolaboval při práci. Příkladný čin jsme ocenili Bernardovou cenou. A přidali jsme pivo na rok zdarma.

Pivní pálenka Bernard bodovala i na soutěži Catavinum World Wine & Spirit Competition ve Španělsku, kde si zasloužila velké zlato. To je nejvyšší ocenění soutěže, pro které je třeba získat od porotců více než 95 bodů ze 100.

V německém Neustadtu v soutěži Craft Beer Awards jsme získali platinovou medaili pro Jantarový ležák.

Z mezinárodní degustační soutěže European Beer Challenge v Londýně jsme si odvezli celkem 12 medailí. Šestkrát zlatou (Sváteční, Jantarový a Bezlepkový ležák, Bohemian Ale, výčepní světlé pivo 10°, Bernard Víšeň), čtyřikrát stříbrnou (Světly ležák 11°, Bernard IPA, Bernard nealko Jantar a Švestka) a dvakrát bronzovou (Světly ležák 12°, Free nealko světlé).

z pivovaru

text Jiří Pelcl
foto archiv autora

ÚTULNA ve stodole

JIŘÍ PELCL

S mojí ženou Danielou máme dva syny, jsou skauti, už dospěli a organizují skautské oddíly malých dětí. Hledali jsme pro ně a jejich přátele prostor pro stavbu rekreačního objektu. Před časem jsme na Mělnicku objevili stodolu na prodej, s volným pozemkem před ní. Na začátku jsem nakreslil menší bungalov před stodolou. Chtěli jsme stavbu rychle realizovat, ale zdlouhavý byrokratický proces pro získání stavebního povolení, pro naši zemi typický, nás odradil.

Rozhodl jsem se dům postavit uvnitř stodoly, šlo tedy o vestavbu. Cílem projektu byla stavba menších rozměrů, rozumných nákladů a rychle realizovatelná. Zvolil jsem dřevostavbu, zejména kvůli rychlosti stavění bez mokrých procesů zdění a dopravy těžkých materiálů. Volba dřeva také odpovídala charakteru a prostředí stodoly. Obdivoval jsem úspornost stavby, která vycházela z tradice a podmínek stavění na venkově. Stavby byly konstrukčně jednoduché, dřevo i další stavební materiály včetně kovových svorníků a kování vrat pocházely ze zdrojů blízkého okolí, z okruhu zhruba 10 kilometrů.

V současné době se rekreační objekty v těsném sousedství tradičních staveb obvykle koncipují na principu kontrastu, kdy se nové materiály a konstrukce vkládají do stávající stavby. Kontrast je obvykle podpořen vyspělými technologiemi spotřebičů, svítidel a nábytkem s atraktivním designem.

Při pohledu na ručně tesané trámy a vazbu krovu stodoly, bez použití kovových spojů, jsem si uvědomil, že „atraktivní design“ do tohoto prostředí nepatří a stává se intelektuální exhibicí. Jedinou zvláštností mého projektu je šikmé umístění stavby v prostoru stodoly: je to proto, aby vynikla trámová konstrukce nesoucí krov. Vestavba má v přízemí jednoduchý jednoprostorový půdorys s koupelnou a třemi malými ložnicemi v patře. V průjezdu stodoly je velký stůl s lavicí a židlemi pro letní stolování a setkávání skautů. Ve druhé polovině stodoly je v plánu ping-pongový stůl a sklad s dílnou. Atmosféře místa odpovídá suché WC, skauti jsou na to zvyklí.

Nechtěl jsem do vestavby navrhovat žádné výjimečné detaily, žádná sofistikovaná svítidla nebo značkový nábytek. Tomuto prostředí svědčí civilní obyčejnost a standard, který mám rád. Proto převážná většina materiálů, kování, svítidel a spotřebičů pochází z různých supermarketů typu „Bauhaus“ a prodejen s použitým nábytkem. Tento můj přístup je asi v protikladu k mé profesi designéra, ale domnívám se, že je vyjádřením respektu ke stodole a jejím někdejší stavebníkům.

J. P.
červen 2022

Ve mně je stále osamělý běžec

Emília Vášáryová | herečka

Nemám ráda napětí, nechci žít v disharmonii, v hádkách. To raději ustoupím.

▼
S Emílií Vášáryovou jsem dělal v průběhu let několik rozhovorů, ale poslední asi před sedmnácti lety. Tentokrát jsem přišel jako vždycky na naši schůzku v hotelu Sheraton dřív, a tak se procházím v sousedním bratislavském nákupním centru. Najednou zahlédnu paní Emílii, taky přišla dřív, jak na mě mává. To mi přijde neuvěřitelné, že mě po těch letech poznala. Vždyť za tu dobu určitě mluvila s řadou novinářů. „Mám velmi dobrou paměť na obličeje,“ říká.

Vzpomínáte někdy na své dětství – jaké bylo?
Tak... vzpomínám, ale já vlastně nerada vzpomínám. Někdy vzpomínám na rodiče, kteří už dávno zemřeli. Narodila jsem se za války, otec byl tehdy na frontě. Celou moji širší rodinu provázely velmi těžké chvíle – za války, po válce, v padesátých letech. Hodně z nich emigrovalo. To všechno se s námi vleklo, s mým otcem. Někdo z naší rodiny se tehdy vrátil z gulagu. Jako šestnáctiletého chlapce ho ruští vojáci odvěkli. To všechno jsem prožívala se svojí tetou, která se s tím nedovedla vyrovnat a často se obracela na mého otce. Takže to bylo zvláštní dětství a dospívání. V sedmnácti letech jsem se dozvěděla, že mě v tom provinčním městě, kde jsme žili, nenechají odmaturovat. To pro mě byla taková rána, že jsem rázem dospěla. V sedmnácti letech jsem byla, myslím, nejmoudřejší ve svém životě.

A co vaši rodiče, jací byli?

Měla jsem štěstí na rodiče, velmi jsem si s nimi rozuměla. A jejich ztrátu jsem nesla těžce. Proto jsem se svoje děti snažila vychovávat tak, aby se ode mě odpoutávaly. Aby, až jednou zůstanou beze mě, to pro ně bylo lehčí. Obdivovala jsem svoji matku, byla velmi krásná, neuvěřitelně souměrná, zvláštní. My dvě s Magdou jsme jen její slabé odvary. Neumím se třeba smát jako ona, i když se ráda směju, její smích osvobozoval. Otec měl velkou, širokou, teplou ruku. Už jsem byla velké děvče, ale když jsme se chodili v Bánské Štiavnici dívat na hvězdy, vždycky jsem vsunula svou ruku do té jeho. Tehdy jsem se za to už skoro styděla a ve dne mezi lidmi bych to nikdy neudělala. Ale když si na to vzpomenu, cítím pohlázení po duši.

A nechali vás nakonec složit maturitu?

Dělala jsem všechno možné – balet, gymnastiku, klavír... Občas jsem recitovala, ale to jsem neměla ráda. Chodila jsem na různé soutěže. Když mi bylo čtrnáct, patnáct let, tak jsem vyhrála Hviezdoslavův Kubín. A když mi bylo o dva roky víc, točil se v Bánské Štiavnici film Deštník svatého Petra. Byl to koprodukční maďarsko-slovenský snímek. Filmaři tehdy přišli do naší jedenáctileté školy a hledali nějaké děvče, které by hrálo farskou služku. A ten pán, nevím proč, si vybral mě. Přišla jsem na natáčení, už tam byli Krónerovci, kteří s sebou měli maličkou Zuzanu a potřebovali ji ochránit v době, kdy točili. Tak mi ji svěřili. A potom přišel režisér Zachar, který hrál hlavní roli. Po dvou nebo třech dnech se zeptal mého otce, co by říkal tomu, že bych se dala na hereckou dráhu. A tak to všechno začalo. Vlastně to začalo

ještě dřív v Kubíně, kde známý divadelník Andrej Bagar, který hledal na Slovensku nové talenty, se taky zeptal mého otce, co by říkal na to, kdybych se stala herečkou. Já jsem odpověděla ne, v žádném případě. Stejně jsem odpověděla po roli služky. A pak mě napadlo, že kdybych udělala talentové zkoušky, možná vypadnu z toho hnízda a zbavím se místních koňokradoušů, jak jsme říkali komunistům. Maturitu jsem nakonec udělala na samé jedničky.

Nelitovala jste někdy, že jste si vybrala herectví?

Litovala, dokonce několikrát. Já si myslím, že ani nemám v povaze se někde předvádět. Ten exhibicionismus mi velmi vadí. Vždycky mi překážel a překáží mi dodnes.

Vaše sestra Magda se herectví vzdala, vás to nelákalo?

Lákalo, ale měla jsem tři děti a musela jsem je živit. Ano, pár momentů takových bylo. Například když po mně v Národním divadle chtěli, abych vstoupila do komunistické strany. Řekla jsem, že to neudělám a že klidně s herectvím skončím. A tajně jsem si říkala, že se mi podaří emigrace. Naštěstí jsem to neuskutečnila.

Jako velmi mladá jste se sešla při natáčení filmu Až přijde kocour s Janem Werichem. V té dvojici se snoubila krása s životní moudrostí. Jaké bylo vaše setkání?

Filmaři mě měli za exota, já jsem se ničeho nezúčastňovala, po večerech jsem dělala francouzštinu, chodila jsem do knihovny, zatímco oni se bavili.

O ty hovory jsem se bohužel připravila a velmi toho lituju. Oni mě brali jako děcko, bylo mi devatenáct, dvacet. Werich byl úžasný člověk, velmi duchaplný, měla jsem před ním velký respekt, ale on měl tak horoucí srdce, že ze mě ostych brzy spadl. Choval se ke mně otcovsky a já jsem mu pomáhala, on byl tehdy už velmi nemocný. To natáčení pro mě bylo velmi důležité, teprve v Telči jsem uvěřila, že by se mi herectví mohlo líbit, i když jsem ho už čtyři roky studovala. Jako by se ve mně něco poprvé rozsvítilo.

Je vám osmdesát a pořád ještě hrajete.

Co vás drží na jevišti, jak to děláte, že jste pořád v kondici?

Po covidu jsem skončila s pohostinským hraním v českých divadlech, ale na Slovensku pořád hraju v deseti titulech. Ale nevím, jestli jsem v dobré kondici. Vybuďovala jsem si takový systém, který bych měla, i kdybych prodávala zeleninu. To je jedno. A ten systém mě pořád drží. Ale zítra může být všechno jinak. V životě jsem nepočítala s tím, že se dožiju osmdesátí let. U nás v rodině se nežije tak dlouho. My všichni jsme workoholici. Nikdo si nestěžuje, nikdo není unavený, nemocný – a pak najednou padne.

Divadelný román, SND

Foto: Ctibor Baehrata

V každém umění je nejdůležitější tajemství.

Vnímáte dnes potlesk jinak, než jste ho vnímala před lety?

Ne, pro mě potlesk není důležitý. To mě ani nepadne, že by člověk hrál kvůli potlesku. Já hraju především proto, že mě vždycky zajímala literatura, a jsem šťastná, a za to vděčím osudu, že celý ten čas, těch šedesát roků, co jsem v téhle profesi, jsem nikdy nemusela hrát něco, co se mi nelíbilo nebo co bych nechtěla. Obcházely mě role v normalizačních hrách, v těch šuntech, nikdo mě do nich neobsadil. Nevím, proč to tak bylo, prostě jsem měla štěstí. I v televizi jsem hrála v těch slavných pondělcích, kdy vždycky večer běžela slovenská inscenace, díla ze světové literatury. Kdo by mi napsal takové role, jaké napsal třeba Thomas Mann? To byla světová jména. A komunisté ani netušili, že každá dobrá hra je vlastně současná. Dali se opít rohlíkem a my jsme tam dostali obrovské role, ke kterým bych se v divadle nedostala.

Máte ještě nějaký profesní sen?

Ne. O žádné roli jsem nikdy nesnila. To potom tlačíte před sebou a všichni vědí, jak se to má hrát, zejména kritici, kteří si častokrát hru ani pořádně nepřečtou.

Stalo se vám někdy, že se vám nelíbilo, co po vás režisér chtěl?

Ano. Ale nebylo to nijak časté. Já jsem s režiséry vždycky hodně diskutovala. Chtěla jsem vědět, proč po mně chtějí to či ono. Řekla jsem jim své argumenty, proč to nechci dělat podle jejich přání. Nedostávala jsem se do nějakých nepřijemných situací a opravdu jsem pracovala skoro se všemi, prostě jsme se domluvili. A v rámci Československa jsem hrála se všemi herci, s kterými jsem chtěla hrát. Měla jsem štěstí a toho si nesmírně vážím. A chápu, že si někdo přijde do divadla pospat a jeho žena ho marně budí. Ale potlesk, ať už je jakýkoliv, mě nikdy nezajímá. Spíš mě zajímají reakce diváků. Hrajeme teď hru anglické autorky, jmenuje se Čaj a apokalypsa. Není to bůhvíjaká hra, už jsem hrála i v lepších. Ta autorka vlastně spojuje životy starých žen, které mluví o všeličems. Mám tam dlouhé monology a říkám si, jestli to lidé vydrží. Hrajeme i jednu nesmírně působivou hru, která je o Ukrajině, o pogromech na Židy v průběhu druhé světové války. Chodí na ni i mladí lidé a v hledišti je neuvěřitelné ticho, že byste uslyšel prsten, kdyby někomu spadl na zem. Ta hra se stala velmi aktuální.

Naučili se lidé chodit zase do divadel?

Chodí, ale musíte si uvědomit, že podle jakéhosi průzkumu navštěvuje na Slovensku divadla jen asi dvě procenta lidí. Ti ostatní by byli nejradši, kdyby se pořád hrála Čardášová princezna, na tu by přišli.

Herci a herečky zpravidla na jevišti odhalují duši. Necháváte si kousek místa, kam už diváci nepustíte?

Já si myslím, že v každém umění je nejdůležitější tajemství. Já nestojím o to, aby mi někdo vysvětloval tajemství každého obrazu. U hraní taky musí zůstat nějaké tajemství. Nepotřebuju, aby se herci svlékli. Byla jsem na představení německého divadla, hráli Macbetha. Byli tam samí nazí muži. Byla jsem znechucená, ale celé divadlo se mohlo zbláznit, když to skončilo. Ne, to není moje káva, tajemství je nejdůležitější. I v životě.

Čili nějaké tajemství si vždycky necháváte pro sebe?

Samozřejmě. A nechávám ho i svým dětem. Nikdy jsem se nepídila, nevyšetřovala, co dělaly. Teď jsem si povídala se svými vnoučaty. A oni mi řekli – víš co se nám na tobě nejvíce líbilo, žes nikdy nezjišťovala, jaké máme známky. Nechtěla jsem to vědět, protože to byla jejich povinnost, aby se dobře učili. A když by to nešlo, tak by museli dělat něco jiného. Takhle nás vychovali naši rodiče, nechávali tu zodpovědnost na nás. A já jsem se snažila ten model aspoň trošku zopakovat. Děti by měly být nositelem svého tajemství, rodiče nemusí všechno vědět.

Ještě se vrátím k tomu, že herec víceméně ztělesňuje představu režiséra. Je v tom určitá nesvoboda. Váš švagr Milan Lasica to

Až přijde kocour, 1963 r. Vojtěch Jasný

EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ

Vystudovala herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě a dodnes hraje ve Slovenském národním divadle. Pohostinsky vystupovala i v českých divadlech. V období totality zářila v některých slovenských inscenacích, které se vysílaly vždy v pondělí. Ve filmu na sebe upozornila ve snímku *Až přijde kocour* režiséra Vojtěcha Jasného, kde byl jejím partnerem Jan Werich. Velkou roli dostala v legendárních *Pelíšcích*. V roce 2001 byla vyhlášena slovenskou herečkou století. Za roli ve filmu *Horem pádem* obdržela Českého lva.

řešil tím, že některé hry režíroval. Vás režie nikdy nelákala?

Ne. To je velmi těžké povolání. Možná to někoho láká, ale mě ne. Jsou tací, které baví manipulování s lidmi. Pracovala jsem s režiséry, kteří hlavně řešili téma. Já především respektuju autora. Proto jsem ráda hostovala v Praze. Věděla jsem, že v Bratislavě nikdy hry rakouského dramatika Thomase Bernhardta hrát nebudu. Proto jsem hrála Na Zábradlí a v Činoherním klubu.

Ještě učíte mladé herecké adepty?

Dělala jsem to třicet let, a to, myslím, stačilo. Přišel covid a já jsem skončila. Tehdy jsem si uvědomila, v jakém strašném kolotoči jsem žila. Určitě by mě to zabilo.

Co jste se snažila studentům dostat do hlav?

Já jsem z učitelké rodiny, a tak mě učení oslovilo. Myslím, že bylo potřeba studenty trochu dovzdělat, protože přišli po maturitě, chtěli dělat herectví, ale skoro nic si nepřečetli. Na přijímacích zkouškách se nedá poznat, má-li ten člověk talent. Ale můžete zjistit, jestli je v něm nějaká energie, kterou dokáže předat. Čili jde o to pomáhat těm, u nichž vidím, že to v sobě mají. Když chci hrát postavy jiných, tak musím poznat sám sebe. Já jsem si vypracovala svoji metodu podle metod, které jsou už dávno známé – například Stanislavského nebo anglického divadelníka Brooka. Odevzdat studentům některé teoretické možnosti a nechat je, aby byli sami sebou a aby v sobě měli energii, kterou musí mít na jevišti. Vést je k tomu, aby četli, aby toho hodně znali. A cítím satisfakci, že někteří z mých bývalých studentů jsou opravdu velmi dobří.

Co se děje na jevišti tak zázračného, že unavený herec stěží dojde do šatny

a pak vyskočí na jeviště, začne běhat a je k nepoznání?

Nevím. My všichni se divíme, že nás na jevišti přestane všechno bolet. Asi je to nervové centrum někde jinde. Zažila jsem, že i na jevišti bylo lidem velmi zle, ale... Hra se zkouší šest až osm týdnů a za ten čas tam probíhají jiné procesy. Člověk hledá podle autora, podle režiséra, dramaturga. A hlavně podle partnera, to je to nejdůležitější. Ten způsob koncentrace je jiný, někde v hlavě jsou texty, někde v hlavě funguje vzájemný kontakt. Ne potlesk, ale vzájemný kontakt, když cítíte, že publikum jde s vámi. Že to téma s ním sdílíte. Ne exhibovat na jevišti, o tom opravdové herectví není. Jde o to uchopit téma, myšlenku a dál ji předat. Důležitý je myslící herec, a to jsem se snažila studentům vštípit. Nebyť pandulák, který vypije dvě piva v bufetu, pak jde na jeviště, kde odhovoří text, a skončí zase v bufetu.

Před lety jste měla velmi rezervovaný vztah k chátrající Banské Štiavnici. Asi se to změnilo, když jste se sestrou Magdou sponzorovaly rekonstrukci jedné z kapliček nádherné křížové cesty.

Bánská Štiavnica doslova vstala z popela. My jsme s tou kapličkou začaly z úcty k našemu otci, který se ve Štiavnici narodil, a už jsou všechny opravené. Celá ta křížová cesta má své sponzory. Já jsem tomu nevěřila, ale ono se to podařilo a jsem na to hrdá.

V mládí vnímavý člověk má ideály, které cestou životem většinou poztrácí. Ztratila jste vy nějaké?

Já ani nevím, jestli jsem nějaké ideály v mládí měla. Mně všichni říkali, že jsem na svůj věk příliš vážná. Vystrašila jsem svoji učitelku, když jsme psali o své nejoblíbenější knize: napsala jsem, že je to Martin Eden. A že bych chtěla umřít stejně jako on. Vlétl

do vody a plavat a plavat a plavat, dokud to jde. Tím jsem učitelku doslova vydělala a ona se obrátila i na mé rodiče.

V životě se člověk setká i s nepříjemnými lidmi, které vás třeba podrazí.

Umíte odpouštět?

Myslím, že ano. Neumím v sobě držet nějakou nenávist nebo něco podobného. Anebo touhu někomu něco oplatit. Vědomě se toho zbavuju. Ne. Nesnáším konflikty a hádky. Už odmalička. A jsem raději ta, která ustoupí. Nemám ráda napětí, nechci žít v disharmonii. A měla jsem štěstí, že jsem měla přesně takového muže, jako jsem já.

Před lety jste mi řekla, že si nedovedete představit život bez svého partnera. Jak jste se vyrovnala s tím, že vám ho osud vzal?

Vůbec s tím nejsem srovnaná. Je to čím dál těžší, už to bude devět let, co umřel. Ani nevím, co bych měla udělat, abych se s tím vyrovnala. Viděla jsem hodně žen, které, když odvoděly, si strašně vydechly. Asi se v tom manželství necítily šťastně. Konečně jsem sama! Anebo si rychle najdu nového partnera. Já žiju sama v domě a můj manžel mi pořád chybí. S běžícím časem možná víc. Sice mám ráda samotu, ale osamělost je strašná. Mám děti, vnoučata a už jednoho pravnučka, syn bydlí nedaleko, takže ne-strádám. Nikdy jsem netoužila být součástí nějakého kolektivu. Ten osamělý běžec ve mně stále je. Mám krásnou zahradu, o kterou se starám. Mám různé hobby, kterým se konečně můžu věnovat. Důležitá je pro mě hudba, klavírní koncerty... A taky rock. Teď hrajeme nádherné představení, které se jmenuje *Až přijdou Stouni*, lidem se líbí. Mám tam roli jedné z groupies, které jezdily s kapelou. Jsem velmi ráda, že mi autor věnoval tu roli a jsem v ní velmi šťastná.

LÉTO JE PLNÉ INSPIRACE. SCHOVEJTE SI JÍ TROCHU I NA ZIMU.

Svět papíru

INDIGOPRINT

Podkovářská 674/2 | 190 00 Praha 9 – Vysočany | www.svetpapiru.store | www.indigoprint.cz

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

fejeton

Proč to děláte

To jsem se zrovna lopotil se svou ženou s obrovským balvanem na místě zvaném U Vrbiček za humny naší vesnice, když šel kolem nějaký pán s paní. Zastavili se a po chvíli se ten pán zeptal:

„Prosím vás, proč to děláte?“

Jeho údiv a z něho plynoucí otázka je plně pochopitelný. Místo, zvané U Vrbiček, sousedí s lokalitou Hůrkova pole. Je tu rozježděná cesta, po ní ti dva šli, jsou tu luky, strouha, ty vrbičky jsou staleté a mají na objem třímetrové kmeny, zkrátka je to kus volné krajiny a my tu cosi aranžovali s jasně estetickým záměrem.

„Aby to tu bylo hezký,“ odpověděla na otázku moje žena.

Odpověděla po pravdě, ale je to jen část pravdy. To místo, louka, vrby, strouha, to místo jí patří. Už jsme tu zasadili lípy a jabloně. Taky buk a udělal jsem zde lavičku. Ty kameny taky budou sloužit k sezení. A jsou hezké. Co ale pánovi neřekla, je podstatné.

Oba trpíme duševní chorobou zvláštního druhu. V seznamu chorob by nejspíš spadala pod diagnózu F421, definující převážně nutkavé činy a nutkavé rituály. Pokud by jí náležel

latinský název, asi by to byla lapidofilie čili chorobná láska ke kamenům. Podotknu, že jsme byli takto postiženi ona i já ještě dřív, než jsme se před dvaceti lety potkali. Tato filie se projevuje tím, že jakmile uvidíme nějaký kámen, musí to ale být velký kámen (obrázky nás nezajímají), cítíme nutkavou touhu ho přemístit.

S diagnózou by byl psychiatr rychle hotov, pokud by navštívil naši zahradu. Do vesnice Zvole jsme se nastěhovali v roce 2005. První várku kamenů jsme přivezli o rok později z lokality žulových balvanů nedaleko Trhových Svinů. Zakládali jsme tenkrát japonskou zahradu. Měli jsme ji vymyšlenou, kameny vyhledávali podle nákresu, nakonec jich nechali na nákladák naložit pár navíc. Jeřábek nám to pěkně vyskládal před barák na trávník, ležely tam, jako by to byl výřad po honu, načež se žena zhrzočila:

„Myslím, že jsme to přehnali... Co s těma všema kamenama budeme dělat?“

Všechny se podařilo seskupit do estetických sestav a nákladáky postupně navozily mnohé další v několika vlnách. Sousedé se jistě hrozí, když vidí zaparkovaný nákladák

s rukou, nebo dokonce nákladák a autojeřáb, měli jsme jeden, a ten dosáhl pětadvacet metrů s dvoutunovým kamenem na háku!

Teď už je stav zahrady podobný tomu, čemu se říká nasycený roztok, další kameny nepřijme. Hrozí nám nespavost, potivost, třas rukou, tedy hrozí nám abstinenci příznaky? Při pohledu na balvan v lese mi mají pálit oči?

Ne! Je tu šest tisíc čtverečních metrů prostoru kolem vrb až po Hůrkovo pole. Kamenů jsme přivezli pět. Tři z nich vytvoří lavičku a záštitu proti rušivým vlivům dle zásad feng-šuej a dva jsme nechali adjustovat kousek dál u cesty. Při adjustaci skupiny těch tří nás zastihl ten pán, co se divil, proč to děláme. Sestava je dokonalá, s ní se už nemusí hýbat. Jeden z těch dvou kamenů u cesty je ale blbě. Už se těším, jak se s ním porvu pomocí dvojzvrtné páky. Bude to dřina, možná dokonce že mi to sevře nohu. Utrpení k tomu patří, bez něho by to nebyla ta správná lapidofilie. Slibuji, že sotva dopíšu tyto řádky, popadnu páčidlo a vydám se k Hůrkovu poli. Čeká mě tam slastné lopocení s vidinou, kolik balvanů ještě pojme šest tisíc metrů plochy! •

LETNÍ KINO

DAWSON CITY

LÉTO JE U NÁS JEN PŘESTÁVKA MEZI JEDNOU ZIMOU A TOU DALŠÍ. JE KRÁTKÉ, ALE KRÁSNÉ. JEHO VRCHOLEM JE LETNÍ KINO.

KDO BUDE ŽVANIT, TOHO PŘESADÍM.

SEJDOU SE TU ÚPLNĚ VŠÍCHNI.

LIDÉ SEM PUTUJÍ CELÉ DNY Z OBROVSKÉ DÁLKY, JEN ABY BYLI U TOHO. Z LESŮ NA CHVÍLI DOKONCE VYLEZOU I TI, KTERÍ TAM PAK ZASE NA CELÝ ROK ZMIZÍ.

ŽE SE S TOU COUROU VYSPÍ.

S TOUHLE NE.

NEPROZRAZOVAT!

JO, TAKOVOU SÍLU MÁ DNES JENOM UMĚNÍ. A PIVO, CO SE TU TAKY TOČÍ. A MUCHLOVÁNÍ, O KTERÉ TU TAKY JDE.

KAŽDÝ ROK POUŠTÍME STEJNÝ FILM.

KRISTOVA NOHO!

JDU NA PANÁKA.

POTOPENÍ TITANIKU V ROCE 1912.

ŽE SE NEUTOPÍ?

HILFE!

UTOPI.

NEPROZRAZOVAT!

A KAŽDÝ ROK NÁS TO SEBERE STEJNĚ, JAKO KDYŽ JSME TO VIDĚLI POPRVÉ.

JE TO STRAŠNÝ DOJÁK O LIDSKÉ PÝŠE A LÁSCE. A HLAVNĚ TO JE PRAVDA. KAŽDÝ TU ZNÁ NĚKoho, KDO NA TĚ LODI BYL. A TEĎ SPÍ VĚČNÝM SPÁNEM NA DNĚ OCEÁNU.

ALE NO TAK... JE TO JEN FILM.

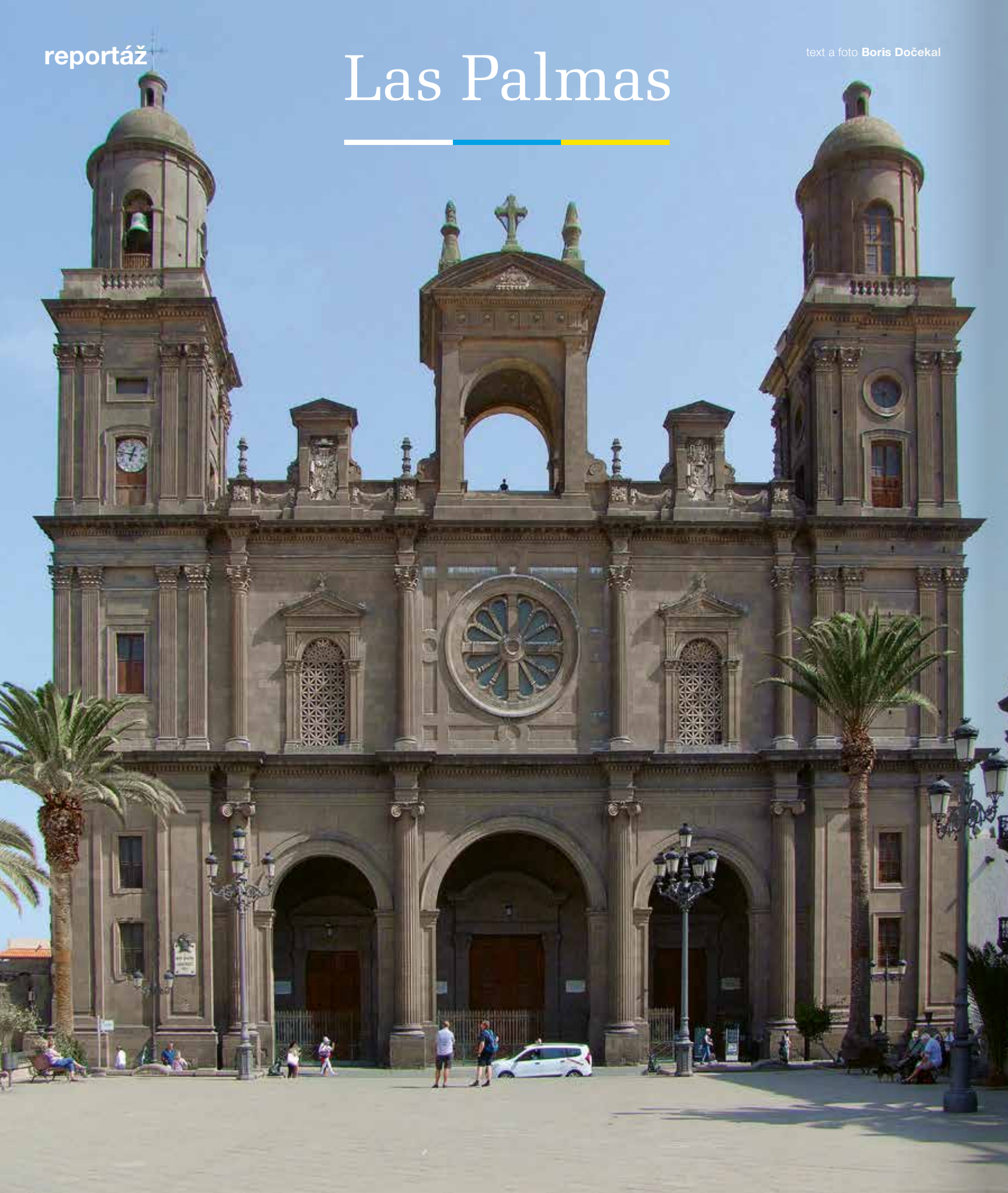
JEN PÁR LIDÍ POTOPENÍ TENKRÁT PŘEŽILO, MEZI NIMI I NÁŠ BLACK.

I KDYŽ TO BY MU UŽ BYLO VLASTNĚ PŘES STO LET. TAKŽE TAM MOŽNÁ ANI BÝT NEMOHL. NO, TO JE JEDNO... SOTVA FILM SKONČIL, ZAČALO SNĚŽIT.

JAK ŘÍKÁM, LÉTO JE U NÁS KRÁTKÝ. TAK ZASE ZA ROK.

Las Palmas je zdaleka největší město kanárského ostrova Gran Canaria i celého kanárského souostroví. Žije v něm necelých čtyři sta tisíc lidí, což je více než polovina všech obyvatel ostrova. Pokud jste ubytováni v četných apartmánech nebo v hotelích u pláží v San Agustín, Playa del Inglés a Maspalomas, můžete se do hlavního města dopravit autobusem nebo si půjčit auto, které lze využít i k dalším výletům – do měst na chladnějším severu či do půvabného horského vnitrozemí s malými vesničkami, působivými horami i strmými roklemi.

Do čtyřicet kilometrů vzdáleného Las Palmas vede tříproudá dálnice, po níž přijedete až do centra města a z níž odbočíte na Veguetu, jak se jmenuje zdejší staré město. Na široké třídě, na kterou sjedete z dálnice, je nadzemní parkoviště a o kousek dál další, tentokrát podzemní. Autobusové nádraží je pak na začátku této široké ulice.

Široká třída končí pěkným parčíkem Parque de San Telmo, který zastíňují vysoké palmy. Vaši pozornost určitě upoutá malý secesní pavilon ozdobený barevnými kachlemi, kde si můžete dát dobrou kávu.

Kousek odtud začíná pěší zóna Calle Mayor de Triana, kde jsou hlavně obchůdky s oblečením a dalším zbožím. Na konci ulice zahnete doprava a o kus dál doleva a jste ve starém městě, které není příliš rozsáhlé. Není tu problém najít nejzajímavější bohatě zdobenou budovu Casa-Museo Colón, v níž je pozoruhodné muzeum. Počátkem padesátých let minulého století byla budova pocházející z šestnáctého století renovována a dnes vybízí zvědavého turistu k návštěvě. Exponáty se zaměřují na dálkové plavby a různé předměty, které k nim byly zapotřebí. Nechybí tu zmenšené modely tří slavných Kolumbových lodí – Santa Maria, Niña a Pinta, s nimiž se vydal na objevitelskou plavbu, kdy chtěl najít novou cestu do Indie, ale objevil Ameriku. Mimo chodem, není vůbec jasné, jestli Kolumbus Las Palmas někdy navštívil. Sklepní prostory muzea jsou vyhrazené předkolumbovskému umění Ekvádoru a různých středoamerických kultur. Dále je tu expozice věnovaná historii Las Palmas. A člověk se tu hodně dozví o původních obyvatelích ostrova, jimiž byli Guanchové, kteří se nedokázali ubránit Španělům. Dnešní Canarios jsou dílem španělského, dílem guanchského původu, kdy se oba národy postupně promíchaly a vytvořily jeden.

Ve Veguetě je i nejvýznamnější muzeum celého kanárského souostroví: Museo Canario, které se mimo jiné pyšní zajímavou sbírkou z prehistorického období. Je tu k vidění keramika, různé nástroje, šperky, oděvy a další předměty. Dále se tu nachází zmenšená kopie jeskyně se starými geometrickými malbami, idoly se zvířecími tvary (tzv. tibicenas) a falické figury s výraznými ženskými pohlavními znaky, mumie zabalené do kůry stromů nebo zvířecích kůží, které vypovídají o víře původních obyvatel v posmrtný život. Model velkého tumulu z La Guancha poblíž severního města Gáldaru upozorňuje i na další

způsob pohřbívání do mohylových hrobů. Lebka s kruhovým otvorem prozrazuje, že už staří Guanchové zvládali trepanaci. V sále Verneau je uloženo více než tisíc lebek a koster, které vypovídají o tom, jací lidé na ostrově žili. V muzeu je i velká knihovna – padesát tisíc svazků týkajících se Kanárských ostrovů nebo díla od místních autorů.

Museo San Antonio Abad s velmi pěknými dřevěnými verandami vystavuje stříbrné sakrální předměty, oleje kanárských malířů a jeden obraz připisovaný samotnému Goyovi.

Pokud už nejste muzei a galeriemi unaveni, zastavte se v rodném domě předního španělského romanopisce Benita Peréze Galdóse, který je vynikající ukázkou kanárské architektury. Příležitostné výstavy se konají v Centru Atlántico de Arte Moderno.

Kousek od Casa de Colón se nachází velké náměstí Plaza de Santa Ana, kde vás kromě katedrály upoutají bronzové sochy zdejších loveckých psů, podle nichž se ostrov jmenuje: pes je v latině canis.

Catedral de Santa Ana stojí v centru Veguety. Začala se stavět na konci patnáctého století a několik dalších století se dokončovala. Nejprve gotická stavba se po dlouhé přestávce budovala v barokním stylu a neoklasicistní fasádu dokončili v roce 1821. Zajímavý je i interiér dosud ne úplně dokončeného pětিলodního svatostánku s několika zajímavými sovkulturami, krásným barokním oltářem a působivě vyřezávanou kazatelnou.

Ulicí Calle Malteses vystoupáte na Plaza Cairasco, kde stojí barokní kostel San Francisco a půvabné koloniální budovy Gabinete Literario a hotel Madrid. Nenápadná divadelní budova Teatro Pérez Galdós vyniká působivými interiéry. Člověk si je ale může prohlédnout jen při divadelních představeních. Anebo když zkusí uplatit vrátneho.

Určitě nesmíte vynechat starou krytou tržnici Mercado de Las Palmas, kde prodavači nabízejí především ovoce a zeleninu. Je tu také prodejna čerstvých ryb. Ve dvou barech se můžete občerstvit nejrůznějšími tapas, což jsou typicky španělské malé lahůdky – klobásky, krevety, kalamáry, slanina nebo kuřecí křídla. Na tapas se můžete stavět i v blízkém baru El Herreño.

Pokud se po prozkoumání Veguety necítíte unaveni, můžete pokračovat dál. Čilý ruch panuje ve čtvrti Santa Catalina se stejnojmenným půvabným parkem, v němž si dávají schůzky místní. Nedaleko odtud je slavná pláž Las Canteras, jejíž promenádu lemují četné mezinárodní restaurace a kavárny. Ne že byste se nemohli vykoupat, ale neméně pěkné pláže jsou i v Playa del Inglés a v Maspalomas, tak proč ztrácet čas koupáním.

Naproti pláži se nalézá velký přístav, kde kotví obchodní i rybářské lodě a jachty. Úplně na severním konci protáhlého Las Palmas stojí jedna z nejstarších staveb města – malá pevnost Castillo de Nuestra Señora de la Luz, kterou postavili na začátku šestnáctého století jako obranu před útoky pirátů.

Dokonce odolala i obléhání slavného anglického mořeplavce Francise Drakea.

Aby byl výčet pozoruhodností Las Palmas konečný, zbývá se ještě zmínit o parku Doramas, který je pojmenovaný po guanchském hrdinovi, jenž se marně bránil útokům Španělů. Pomník v parku připomíná jeho následovníka, který se rovněž marně bránil útokům z Evropy a se svými nejbližšími spolubojníky spáchali v bezvýchodném postavení kolektivní sebevraždu. Poblíž krásného parku stojí Pueblo Canario vybudované ve třicátých letech minulého století výtvarníkem Nestorem de la Torrem, který se inspiroval různými kanárskými architektonickými slohy.

Celodenní prohlídka města člověka unaví, zvláště pokud se projde i nevelkou čtvrtí Ciudad Jardín, kde jsou zelení obklopené pěkné vily. Pokud chcete některé pamětihodnosti jako například malou pevnost Castillo de la Luz, přístav či pláž vynechat, můžete na zpáteční cestě sjet z dálnice a zastavit se v botanické zahradě asi deset kilometrů od centra Las Palmas ve vesnici Taíra Baja. Jardín Botánico Canario Viera y Clavijo sídlí v rozsáhlém klidném areálu pod vysokými skalami, kde člověk najde téměř všechny rostliny rostoucí na Kanárských ostrovech, ale i keře a palmy dovezené z celého světa. Jsou tu k vidění i mnohé endemické rostliny, které se vyskytují jen na Kanárských ostrovech. Zvláště působivá je část, kde rostou a kvetou velké kaktusy. Místo působí, jako kdyby se člověk ocitl ve vzdáleném Mexiku. Působivé jsou i některé kvetoucí tropické keře. Botanická zahrada tvoří dobrou tečku za obsažným celodenním výletem.

První písemná zmínka o obci Nové Sady na Slavonicku pochází z poloviny čtrnáctého století. Původně tu žilo výhradně německé obyvatelstvo a vesnice se jmenovala Neudorf, teprve po roce 1918 se zde usadilo několik českých rodin. Po roce 1945 bylo německé obyvatelstvo vyhnáno do sousedního Rakouska. Urbanisticky se vesnice, která je součástí blízké Písečné, vůbec nezměnila, byl zachován její původní půdorys se starými chalupami a půvabnou, nyní neobsazenou farou a zajímavým kostelem svatého Oldřicha. U kostela se nachází osmiboká renezanční zvonice z období kolem roku 1600, ke které majitelé zámku v Písečné z rodu Collaltů (významný starý italský rod, který měl svou moravskou větev, sídlící až do roku 1945 především v Brtnici u Jihlavy) přistavěli v roce 1824 empírovou rodinnou hrobku. Ostatky šlechticů už v ní ale nejsou, v devadesátých letech minulého století je příbuzní odvezli do Itálie. Hrobka s věží patří obci Písečné, která počítá s její rekonstrukcí.

Nové Sady u Písečné

*Uvařit skvělé pivo je jen část úspěchu.
Zbytek tvoří láska, péče a umění mistrů výčepních.*

*Jsme LUKR - tradiční český výrobce výčepní
techniky pro dokonalé pivo*

Bernard on the beach

*Višeň
na chmelu*

*Švestka
na chmelu*